

Universal Declaration of Human Rights - Waama

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Yirisaro fɔɔku consiroma āduriya mii

[Preamble]

Ti ka cɔɔtɛ maa yissaro fɔɔku mii da ta neki sa o i se o yon; o i fɔ da i o daari;

Ti ka cɔɔtɛ maa nɔɔre yirisaro ta yaate kpɛɛmma boma mii, da neki-di panto o se o yon o i fɔ da i o daari;

Tika cɔɔtɛ maa yirisaro fɔɔku ta wiri, da neki-di nɛɛ yiro ta bo, o nukpiikiba ñ yi o tetin-na;

Ti ka turi ti cɔɔtɛ maa kpeeto tɔkitibu ta daari tinkpanne na de tɔre;

Ti kanka cɔɔtɛ maa pe na do bà ta da i biinni fɔɔku ñ sooki ku yì bà daari-na;

Ti ka cɔɔtɛ maa ànduriya kaatooya, yaa ta yau na yirisaro fɔɔku darima yaama ya ta yambiri da seena ya ñ kaate ya ñ yìrun sabare-de ta yau-na maa yirisaro fɔɔku daari-ma yaama ya te de:

Pɔɔɔmma (1)

Yiriba na bà sikindo dare bà mɛɛri, da seena yirimma mii bà ta da i neki bà tɔɔba.

Yennema (2)

Yirisaro ba o wan, nɛɛ o ta bo, da nekidi o i yinri maa o ta da i fɔ da sooki da i o daarina.

Taremma (3)

Yirisaro fɔɔku na kù consiroma yi yonda pɔɔɔɔra-di boma-mii.

Naasemma (4)

Yirisaro o ba da i fɔ sa yombitu.

Nuũtemma (5)

Da ba tiri sa yiro ñ yi fɔ pɔntu na yaroobu-mii yanjisi tori.

Kparitemma (6)

Yirisaro nɛ o ta fɔ o i tɛm o yirimma tori.

Berentemma (7)

Yiraba mɛ-di bà maasi booti yaama consiroma mii, batisima paa.

Neitemma (8)

Yirisaro ba o wan ñ boti sa o bibi o ñ yirimma booti dannamii, o ka mɛɛnde sa bà neki bà o di wɛɛnu yanjisi tori.

Weitemma (9)

Da ba tiri sa bà finni yirisaro, karan o yeri o tiṅu yaṅisi tori.

Piika (10)

Yirisaro ba o wan bà ka o pɛɛ yaama sa o maa ba wɛɛnu; bootidamu teera yɛɛmbɛ bà o ò yire ma mii.

Piika na ma yon (11)

Yirisaro ba wan bà ka o pɛɛ yaama, sa booti-dana teera maa ɔɔtɛ ba mɛɛnde sa o daari-di da mɛɛna-di o ò yirimma maa o ta mu ò boti bà o ma kpinsire yiri kutire nuṅa.

Piika na ma yenni (12)

Yirisaro ba o wan, o ò yeete mii, tɔ dɛɛyɔŋo ka ò o yasire-ti yaṅisi tori, o da sooki-di o wo bo bootu.

Piika na ma taari (13)

Yirisaro ba o wan, o ò yeete mii, tɔ dɛɛyɔŋo ka ò o yasire-ti yaṅisi tori, o da sooki-di o wo bo bootu.

Piika na ma naasi (14)

Yirisaro bà ka o tɔŋɛ o ò tinkpaanne, o da sooki-di o kori tinkpaandɛɛnde.

Piika na ma nun (15)

Da nɛki-di sa yiro ba o wan, o i boti tinkpaanyetande.

Piika na ma kparun (16)

Yirisaro, ti yon-di; do ba o wan na pe ba o wan bà da sooki-di bà mansa. Sa bà yeema yi bà daari-na, da i bà yeetitɔɔba na bà tinkpaanne nukpiikkiba da i bà tetirina.

Piika na ma beren (17)

Yirisaro o ka bo o yon, ya na tɔɔba kari; da nɛki sa o i boti o ò yɔŋandenda.

Piika na ma nɛi (18)

Yirisaro ba o wan o tan da sooki-di o yori maa ota bansiti yirikutire-mii, yì yeema sooki ma i daari-na.

Piika na ma wɛi (19)

Yirisaro tan ba da i dɔɔsi-ti sa o tɔkɛ tɔɔba dabaru wo o ta yindi wo ka pori.

Piisu yenni (20)

Yirisaro ba o wan o ò baṅa ka o pɛ, o da sooki-di o yuṅi kaatorede mii o ta nɛki.

Piisu yenni na ma yon (21)

Yirisaro, da nɛki o i yinri maa o ò tinkpaande yaama ta coonni, o i pukiri yerisu su den nɔɔre dè tan tara o peeke. Da tori mari ba saba dosibu ka bo, o tara taka o nɛ doo na o ò baṅa kà yon sabare-de o ta nɛki.

Piisu yenni na ma yenni (22)

Yirisaro yon wɛɛrun ba o ɛ̃ seku boma mii, da seena yiriba ta da i tetina bà ɛ̃ɛba Fɔ̃ku sooki ku yì bà daari-na.

Piisu yenni na ma taari (23)

Yirisaro nɛ o ta Fɔ̃, da neki o tondi yerika ka o ta da i pukiri sɔ̃ɔtima.

Na ɛ̃ɛba kari yi ta ka pukiri, yi cɔ̃ntu i mɛɛ, yi nɔ̃ɔya i mɛɛ, yi yerija sooki ka i coonna tirima.

Piisu yenni na ma naasi (24)

Yerento ba o wan da neki-di o ɛ̃ yerika yuure cɛ bà ta o pɛ Fɔ̃ɔsima, o sooki o fakina tinkpaantɔya tɔya o tɔsɛ na o yon marjima na simma.

Piisu yenni na ma nun (25)

Yirisaro boma ka o ɛ̃ yeri-na, da neki-di sa o ɛ̃ simma mii, ɛ̃ɛba ɛ̃o teete-na; maa o ɛ̃ Fɔ̃ku ta da turi ku o daariki-na.

Bisu, da kpa na su dɔ̃rima sari su ɛ̃kutina, da sɔ̃ɔti-di sa yirikuriba yii su tetiri-na.

Piisu yenni na ma kparun (26)

Yirisaro ba o wan, da neki o taka kɔ̃ɔrima.

Kɔ̃ɔribi muyi demma i tirasi-di. Kɔ̃ɔri kpɛɛna tookima maa, da bo yiro yimma na o ɛ̃ wɛɛrun yin-di.

Kɔ̃ɔrima takoma-di da seke yiro ɛ̃ tana simma, o sooki o Fetima o ɛ̃ yon o nɛkɛ na yirisari tɔ, Fɔ̃ku sooki ku i daari-na ɛ̃duriya mii.

Piisu yenni na ma beren (27)

Yiro ba o wan da sooki-di o tonni o ɛ̃ borika basima dendan o da sɛsɛsi, dà ba peena.

Piisu yenni na ma nɛi (28)

Ba wan da yɛɛmbɛ-di o sɔ̃ o ɛ̃ yirimma, maa den tori yaama den nɔ̃ɔre sabare-de ta tuuri maa, da sooki da i na yonda munda.

Piisu yenni na ma wei (29)

Yiro o ka bo ɛ̃ɛba mii, o nɔ̃ɔɛ o ɛ̃ yɛɛmboma tɔ̃ɔsɛ bà demma maa yì Fɔ̃ku ta da i coonna sɔ̃ɔtima, ku daarima tori ma-di ba wan ta da i yinri o tɔ parade, sa maa ɛ̃duriya kaatookpɛɛnde dè ta yauna yirisaro Fɔ̃ku yaama ta maa nɛki.

Piisu taari (30)

Da paa sa yonɔ̃ ya tin tinkpaanyonde nɔ̃ɔ yaama ɛ̃ ciisi ya de peti sabare-de den yaama; ma den tori da ta i ɛ̃duriya kaatookpɛɛnde nɔ̃ɔ Fonne.